

POČET PŘÍJEMCŮ STAROBNÍCH PENZÍ V ČR KLESÁ

Z podkladů ČSSZ zpracoval: Zdeněk Pernes – předseda RS ČR

Rok uplynul a Rada seniorů ČR opět předkládá informaci o situaci seniorů v České republice. Informace je zpracována na základě analýzy dat České správy sociálního zabezpečení, za jejichž poskytnutí děkujeme.

Počet příjemců starobních penzí v loňském roce **poklesl ze 2 341 160 na 2 340 321, tj. o 839 osob.** Zastavení skokového meziročního nárůstu počtu příjemců starobních penzí v roce 2012 v roce 2013 přerostlo v pokles. Katastrofické scénáře o neufinancovatelnosti starobních penzí tedy již druhým rokem neplatí! Jde o nový jev v českém penzijním systému, Rada seniorů ČR bude zkoumat příčiny. V demografii ale nejsou, penzijní věk dovršily silné poválečné ročníky! Starobní penzi sólo pobíralo k 31. prosinci **1 728 092** příjemců, tj. o 1 569 více než před rokem a penzi kombinovanou (souběh penze starobní s penzí vdovskou, respektive vdoveckou) pobíralo 612 229 příjemců, tj. o 2 408 méně než před rokem. Penzi starobní sólo pobíralo 798 383 (46,2 %) mužů a 929 709 (53,8 %) žen. Penzi kombinovanou pobíralo 88 620 (14,5 %) mužů a 523 609 (85,5 %) žen. Penze předčasné meziročně vzrostly ze 465 280 na 479 359, tj. o 14 079 příjemců. Z celkového počtu sólo penzí činily předčasné starobní penze k 31.12. 2013 **27,7 %** a jejich průměrná výše byla o **1 692 Kč** (trvale krácené) nebo o **2 416 Kč** (dočasně krácené) nižší než průměrná výše běžné penze starobní (§ 29odst.1 a 3, § 74, § 76 a § 94 zákona 155/1995 Sb.).

Výše průměrné starobní penze sólo meziročně k 31.12. 2013 vzrostla z **10 778 Kč** na **10 970 Kč** tj. o **192 Kč**. Celoroční průměrná starobní penze sólo dosahovala v roce 2013 10 948 Kč, tj. meziroční zvýšení o 1,8 %. **Reálná kupní síla průměrné starobní penze meziročně poklesla o 0,2 %!** Nejvyšší penze v republice má nadále kraj Praha (11 726 Kč) a nejnižší nadále kraj Olomoucký (10 636 Kč). Dle okresů je stále nejvyšší penze v Praze 6 (11 928 Kč) a nejnižší v okrese Znojmo (10 119 Kč). **Rozptyl mezi nejvyšší a nejnižší průměrnou starobní penzí je tedy u krajů 1 090 Kč a u okresů 1809 Kč. Rozptyl se za poslední léta navyšuje, a to jak na úrovni mezi kraji, tak i okresy.**

Česká republika	2012	2013	213/212	kraj/ČR	
	10 778	10 970 Kč	101,78	2012	2013
Moravskoslezský kraj	10 845	11 035	101,75	100,62	100,59
Zlínský kraj	10 546	10 739	101,83	97,85	97,89
Olomoucký kraj	10 457	10 636	101,71	97,02	96,96
Jihomoravský kraj	10 649	10 832	101,82	98,80	98,74
Kraj Vysočina	10 498	10 689	101,82	97,40	97,44
Pardubický kraj	10 533	10 740	101,97	97,73	97,90
Královéhradecký kraj	10 661	10 848	101,75	98,91	98,89
Liberecký kraj	10 701	10 893	101,79	99,29	99,30
Ústecký kraj	10 687	10 871	101,72	99,16	99,10
Karlovarský kraj	10 536	10 707	101,62	97,75	97,60
Plzeňský kraj	10 727	10 920	101,80	99,53	99,54
Jihočeský kraj	10 669	10 861	101,80	98,99	99,01
Středočeský kraj	10 868	11 074	101,90	100,84	100,95
Hlavní město Praha	11 520	11 726	101,79	106,88	106,89

Měřeno dle mezinárodních standardů (relace průměrné starobní penze sólo k průměrné nominální hrubé mzdě) **dosahovalo sociální postavení českých seniorů v roce 2013 43,6¹⁾ %**. Oproti roku předchozímu došlo k nárůstu o 0,8 procentního bodu. Jde o důsledek historicky nevídané stagnace průměrné nominální mzdy, která meziročně vzrostla z 25 112 Kč v roce 2012 na 25 128 Kč v roce 2013. Tj. o pouhých 16 Kč!

Náhradový poměr – penze/mzda brutto v %

1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
50,4	51,6	55,3	52,0	47,0	44,4	43,8	43,5	45,3	45,9	45,2
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
44,2	43,4	43,5	42,2	40,6	40,6	40,4	40,2	39,8	42,4 ¹⁾	42,1 ¹⁾
2011	2012	2013								
43,3 ¹⁾	42,8 ¹⁾	43,6 ¹⁾								

1) V roce 2009 byla změněna metodika ČSU pro měření průměrné mzdy v národním hospodářství, dle které byla výše průměrné mzdy za rok 2009 o 732 Kč vyšší oproti metodice současné. Dle původní metodiky dosahoval obecný náhradový poměr v roce 2009 hodnoty 41,2 procentních bodů a v roce 2010 cca 40,8 procentních bodů, v roce 2011 cca 42,0 procentních bodů, v roce 2012 cca 41,5 procentních bodů a v roce 2013 42,2 procentních bodů.

K 1. lednu 2014 byly penze podruhé v historii České republiky valorizovány pouze na třetinové úrovni (základní výměra +10 Kč, procentní výměra o 0,4 %). Tj. u průměrné starobní penze o **45 Kč** (0,41 %). Vlivem valorizace a také nového výpočtu penzí došlo ke změnám ve struktuře penzí, **kde počet příjemců se středními penzemi meziročně stagnoval a s vysokými penzemi rostl**. Nejnižší penze, tj. do 8 000 Kč pobírá 133 775 osob (**7,73 %**), střední penze, tj. od 8 000 Kč do 13 000 Kč pobírá 1 273 047 osob (**73,54 %**) a nejvyšší penze, tj. nad 18 000 Kč pobírá 15 385 osob (**0,89 %**). **Penze oscilující okolo životního minima (3 410 Kč) pobírá 9 687 příjemců, tj. meziroční nárůst 1 142 osob. Na průměrnou starobní penzi sólo, tj. na 11 015 Kč nedosahuje 955 894 důchodců, tj. 55,22% z celkového počtu!** Loni na průměrnou penzi nedosahovalo 53,56 % důchodců, předloni 53,59 % důchodců a před předloni 52,12 % důchodců.

Výše důchodu v Kč		Počet		Index	% z celkového počtu
od	do	2013	2014	214/213	
	Do 2 999	4 805	5 135	106,87	0,30
3 000	3 999	9 112	9 063	99,46	0,52
4 000	4 999	9 840	9 835	99,90	0,57
5 000	5 999	14 801	14 831	100,20	0,86
6 000	6 999	27 155	26 764	98,56	1,55
7 000	7 999	71 332	68 147	95,53	3,94
8 000	8 999	178 770	169 084	94,58	9,77
9 000	9 999	297 857	285 325	95,79	16,48
10 000	10 999	314 782	309 721	98,39	17,89
11 000	11 999	283 145	282 300	99,70	16,31
12 000	12 999	219 073	226 617	103,44	13,09
13 000	13 999	148 704	157 355	105,82	9,09
14 000	14 999	81 130	87 536	107,90	5,06
15 000	15 999	37 162	43 325	116,58	2,50
16 000	16 999	11 376	13 004	114,31	0,75
17 000	17 999	6 745	7 556	112,02	0,44
18 000	a více	13 332	15 385	115,40	0,89
Celkem:		1 729 121	1 730 984	100,11	

V Praze dne 10. března 2014. Z podkladů ČSSZ zpracoval: Zdeněk Pernes – předseda RS ČR